

Tlačová správa Komory opatrovateliek Slovenska ku zvýšeniu príspevku na opatrovanie.

Komora opatrovateliek Slovenska zdôrazňuje, že zvýšenie príspevku na opatrovanie sa netýka zamestnaných opatrovateľov/liek. Bez výraznej a systémovej zmeny aj financovania terénnych opatrovateliek to nepôjde.

Od 1.7.2023 Vláda SR schválila nariadenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré upravuje výšku peňažného príspevku na opatrovanie na 569 Eur/mesačne. Ide o sumu čistej minimálnej mzdy za fyzicky a psychicky náročnú prácu vykonávanú 24h denne, 365 dní v roku. Je to krátke záchranné lano v kolabujúcom sociálno-zdravotnom systéme.

Je dôležité zdôrazniť, že zvýšenie príspevku na opatrovanie **sa týka** iba domácich, tzv. neformálnych opatrovateľov/liek, ktorí poskytujú starostlivosť príbuznému alebo osobe s V. alebo VI. stupňom odkázanosti, v domácnosti, ktorú zdieľajú ako miesto trvalého alebo prechodného pobytu. Príspevok na opatrovanie, ani jeho zvýšenie **sa netýka** opatrovateľského personálu v zariadeniach sociálnych služieb, ani opatrovateľov/liek v terénnej opatrovateľskej službe, ktorá je tiež poskytovaná v domácnosti.

Pozitívnu zmenou je, že od 1. júla 2023 sa prvý krát nebude krátiť opatrovateľský príspevok pre tých opatrovateľov, ktorí poberajú niektorú z dôchodkových dávok a zároveň nimi opatrovaná osoba využíva ambulantnú formu sociálnej služby. To považuje Komora opatrovateliek Slovenska za systémový krok k zlepšeniu dostupnosti sociálnych služieb pre prijímateľov domácej starostlivosti. Rodinní opatrovatelia budú môcť využiť služby denného centra, denného stacionára alebo podobnú ambulantnú formu soc. služby v pobytovom zariadení, ako istú formu odľahčovacej služby, o ktorú majú právo požiadať príslušné mesto alebo obec. O túto možnosť prichádzajú predovšetkým rodiny v menších obciach.

Využívanie ambulantnej formy sociálnej služby však predpokladá potrebu transferu do denného centra. Mnohí prijímatelia túto možnosť nemajú, preto by radšej privítali pomoc doma s pomocou terénnej opatrovateľskej služby.

Faktom je, že je veľa domácich opatrovateľov, ktorí poskytujú starostlivosť príbuzným bez nároku na príspevok na opatrovanie, lebo príbuzný bol posúdený na nižší ako V. stupeň odkázanosti, alebo vôbec nebol.

Z toho dôvodu vnímame zvýšenie príspevku na opatrovanie, bez systémoveho riešenia dostupnosti včasnej a komplexnej sociálnej terénnej, nielen opatrovateľskej služby, ako krátkozraké. Komora opatrovateliek Slovenska vníma kroky vlády ako pokus o čiastočné zvládanie starostlivosti o zraniteľné osoby. Spolu s predstaviteľmi samospráv vedie diskusie o financovaní terénnej sociálnej služby, a s odbornou i laickou verejnosťou hľadá spoločné riešenia. Počet poskytovateľov opatrovateľskej služby od roku 2019 klesol o viac ako 700 poskytovateľov, lebo financovanie terénnej opatrovateľskej služby je závislé na eurofondoch a rozpočtoch miestnych samospráv. KOS navrhuje, aby štát zabezpečil financovanie terénnej opatrovateľskej služby do jej konečného a systémoveho riešenia podobným spôsobom ako riešil potravinárov čiže odpustením odvodov. V novembri 2023 končí NP TOS II a s ním aj podpora financovania nákladov na mzdy terénnych opatrovateľov/liek. Termín pokračovania NP TOS III ako aj forma, akou sa bude realizovať je nejasná. Odpustenie odvodov poskytovateľom opatrovateľskej služby by pomohlo udržať kontinuitu starostlivosti v teréne a nespôsobať prijímateľom pocit neistoty a strachu z budúcnosti.

Podpredsedníčka KOS, Iveta Ždiľová: „Minimálna mzda človeku v produktívnom veku, ktorý má aj svoju rodinu, školopovinné deti a stará o svojho rodiča, negarantuje dôstojný život. Náš sociálny systém nemá nič spoločné s kvalitnou a kontinuálnou dlhodobou starostlivosťou. Neprepája sociálne služby s domácou starostlivosťou o osoby odkázané na pomoc inej osoby a nepomáha tým, ktorým na príspevok na opatrovanie nevznikol nárok. Zákon sa tvári že ponúka riešenia, definuje odľahčovaciu službu, ktorá však nie je bežne dostupná. A neustále narážame na zákony a regulácie, ktoré v praxi neplatia a sú dostupnej pomoci prekážkou.“

Vláda by si mala znova naštudovať Národné priority rozvoja soc. služieb 2021-2030; 13 komponent Plánu Obnovy a odolnosti, Národnú stratégiu deinštitucionalizácie a náhradnej starostlivosti z roku 2021 a jej predchádzajúce verzie, Európsky dohovor o domácich pracovníkoch z roku 2011, Smernicu EÚ 2019/1158 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a osôb s opatrovateľskými povinnosťami, čl. 6 a 20, bod 6) a 9. Princíp Európskeho piliera sociálnych práv a mnohé iné.

Stojíme za opatrovateľmi/kami a požadujeme pre nich a pre prijímateľov iba to, k čomu sa Slovensko zaviazalo a načo majú ako ľudské bytosti, ktoré vykonávajú verejnoprospešnú prácu, právo.“

Sociálny sektor zamestnáva cca 40 tis. Zamestnancov, v domácnostiach je približne 64 tis. Poberateľov príspevkov na opatrovanie a možno rovnaký počet tých, ktorí príspevok na opatrovanie nemajú a v systéme sú neviditeľní. Komora opatrovateliek Slovenska preto vyzýva kompetentných k okamžitému systémovému riešeniu dostupnosti a udržateľnosti aj terénnej opatrovateľskej služby, ktorá pomôže zvládať adaptáciu rodiny, umožní žiť dôstojnejší, nezávislejší, flexibilnejší a aktívny život, a chrániť psychické a fyzické zdravie domácich opatrovateľov, aby zvládali svoju rolu a nestali sa príliš skoro sami invalidnými dôchodcami odkázanými na pomoc.

V Bratislave, 26.6.2023

Mgr. Iveta Ždiľová
podpredsedníčka
Komory opatrovateliek Slovenska
tel.: +421 903 484 338
mail: podpredsednicka@komoraopatrovateliek.sk
www.komoraopatrovateliek.sk